

Santiago Xile, 5 Juny 1955

Estimat amic Ferrater :

Fa prop d'un any que et vareig escriure a

Paris. He esperat el retorn, la durada del curs i ara l'arribada de les noves vacances d'estiu, i cap lletra teva m'arriva. Pel què em vares dir de la teva feina, abans de marxar a Europa, no he insistit, per saber-me massa atrafegat. Però ara ja no crec que sigui la feina el que governi el teu silenci. T'escriu per sacsejar la teva distracció amb la temença que tornis a marxar - si ja no hi ets - a Europa. Com que suposo que si ets fora - allà on siguis aquesta t'arribarà, t'escriu per que constatis el que ety oblidadis.

Com et deia en la lletra de fa un any la tramesa del "Cant" als Jocs de Sao Paulo, no m'entusiasmava gaire. En Guansé també m'havia fet reserves a l'atzar que suposa el tirar-hi, tot i que ell creia més que jo, que el Premi del Vallès era segur. Efectivament, no em varen premiar. Crec sincerament que és el millor que convenia al meu treball. El vareig passar a cuita corrents perquè es rebés abans del 30/6/54. Si me l'haguéssin premiat, segurament que hauria quedat presoner del premi. El no fer-ho he anat polític i arrodonint la segona part, i ara crec que està molt millor. He arribat a les 200 pàgines, sense adonar-m'en, com aquell que fa petites aportacions, i moltes vegades senzilles ordenacions.

Durant aquest any, Benguerel ha estat a Santiago. El comerciant va fer fonedis al literat. S'ha deixat veure molt poc. Vareig parlar amb ell, sempre de pas, dues o tres vegades. Va prometre venir un dia a "fer onces" amb la seva dona a casa. Va marxar sense ni despedir-se, ni per telèfon. No sé si estic equivocac. Em sembla que a Barcelona, mai vareu parlar d'aquest aficionat que esperava que per atenció els seus amics entesos parlessin un moment del seu "Cant". Em costa per el que Guansé em va dir que vares tenir molt èxit i per tant vares passar presoner de visites i de compromisos. L'Olivé, que sé que té un exemple par com el que tens tu, mai m'ha fet uns mots. El silenci de Benguerel, després d'haver-me amonestat abans de sortir de Santiago per no haver-lo tingut en compte, em fa creure que ni ells dos n'han parlat mai.

El Guansé que ha llegit totes les reformes i els nous capítols, em diu que ara el "Cant" està molt bé tot ell. Estic dasposat a publicar-lo. Però abans voldria que tu el veiéssis i em diguéssis la última paraula. Te l'enviaré allà on em diguis, si així et pàun. Havia pensat que potser a tu et plauria fer-m'hi un pròleg. Però he cregut finalment, que potser era demanar-te massa. L'amistat segurament exerciria una coacció indèguda. He decidit, per fi, corre sense patrocinador. Així el Cant va precedit de tres pàgines "Salutació de gratitud" i de 5 pàgines al final que es titulen "Prec perfeccionador".

Leopoldo Castedo, ha estat contractat per ^{cas} ~~Barcelona~~ per escriure una Història d'Amèrica, molt ben pagat. Abans amb la seva recopilació i resum de la Història de Xile, havia cobrat 3 o 4 milions de pessos xilens. Ha marxat, amb un petit equip de col·laboradors a recórrer Amèrica. Passarà pels Estats Units. Em va dir que passaria a saludar-te.

Jo volia que llegís coses del meu "Cant", principalment el capítol "Espanya temptativa fallida de gran Estat cohesionador" i els dos següents, en els quals es fa la constatació de valors humans i civils de la formació de Catalunya i de Castella, feta pel sabadellenc, física i humanament català i política i jurídicament espanyol. Com que me'l vareig trovar amb el peu a l'estribo, no hi havia manera. Va voler però que li expliqués. Es va enamorar del tema i portat per la seva bondat - Castedo és un home bé i un home intel·ligent - em va dir que li plauria molt de fer-ne la traducció al castellà, car creia que seria molt útil per ajudar a desencastellar moltes coses. Sobre la meua exposició del capítol que a mi m'interessava la seva opinió de castella intel·ligent, va dir-me una cosa molt sentida i molt noble en boca de un castellà. "La tragedia de Ustedes es que no son españoles; ustedes son europeos de primer orden. Cosas que España se niega a reconocer"

Patrocinat per la secció d'Arts i Lletres del Centre Català, faré unes lectures breus de capítols per a fer conèixer el llibre i per a preparar la edició. Utilitzaré el "Pi de les tres branques" i et demano a tu com a un dels patrons, si et sembla bé i em dones el teu permís.

Salutacions molt amigues als teus. Un abraçada del
teu amic

L. Lluís Lluís

47-VI-55